

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre . . . 6 frt. — kr.
Fél évre . . . 3 „ — „
Negyed évre . . . 1 „ 50 „
Egyes szám ára . . . 6 kr.
Külföldre egy évre 8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:

minden egy hasábos 1 garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr. s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bérletdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyitott” rovatban
közleendő cikkek soronkint
10 kr. díjért közöltnék.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ-HIVATAL:

Kézdi-Vásárhelyt: Csik-Szeredában: Székely-Udvarhelyt:
Szabó Albert könyvnyomdájában. T. Nagy Imre szerkesztő lakásán. Dr. Kádebő Ferenc szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények, valamint előfizetési pénzek, hirdetmények, nyitlerek stb. mindhárom szerkesztőségben és kiadóhivatalban elfogadják.

A fővárosi zavargások.

Kézdi-Vásárhely, aug. 20.

Budapest főváros egyik legélénkebb pontja pár nap óta valóságos ostromállapot képét nyújtotta. Katonaság és rendőrség az utcákon táborítottak, a közlekedés szünetelt s a közönség lázas izgatottsággal várta s talán még most is várja a további történendőket. Minden békés polgára a fővárosnak várakozással tekintett azon hatósági közegekre, kiktől a rend és nyugalom helyreállítását jogosan követelheti. A közbiztonság meg lett zavarva, a magántulajdon megsérve, a hatósággal szemben határozott ellenállás kifejtve, szóval fővárosunk személybiztonsága, köznyugalma fenekes-től felforgatva.

S mindez honnan eredt? kik okozták?

Erre még most sem vagyunk képesek határozott feleletet adni; még maig sem láthatjuk tisztán, hogy e zavargások szála meddig nyulnak el, hol az intéző központ, melyben összehatalakoznak.

De annyi bizonyos, hogy teljességgel nem válnak dicsőségre a magyar társadalomnak az ilyen rend- és csendzavarások, noha jól lehet, mentségünk is van elég. Tudjuk, hogy e zavargó csöcselék nem a mi népünk, valamint azt is, miszerint ilyen társadalmi szeméttel minden nagy városnak nem egyszer gyűl meg a baja; hiszen épen

két nappal a budapesti kihágások után maga a civilizált Bécs is hasonló lázba esett. Tudjuk, hogy rövid idő alatt ismét csend fog beállni; hiszen a mi magyar közönségünkben ilyesmiknek nincs termő talaja; bizonyítja ezt az elfogottak névsora, kik csaknem kivétel nélkül csavargók, kereset nélküli idegen munkások, német anarchisták, (!) magyar alig volt köztük. Hogy magyar munkások raboljanak, arra még eset nem volt. E fosztogatás idegen vezényszóra ment végbe, s mi is azok mellett vagyunk, kik azt mondják, hogy külföldi elemek hatottak közre s azoktól indult ki az impulsus.

És tulajdonképpen mi célja volt e csöcseléknek?

Talán erre legkönnyebb lesz feleletet adni. Pusztán rendzavarás, rablás, fosztogatás. Az antisemitizmus csak köpeny volt. A legnyomorultabb, kétes, proletár existenciájú emberek fosztogatásra használták fel e — sajnos! — még mind szünni nem akaró antisemita áramlatot. Azonban, ha kellően szervezett rendőrségünk lesz, a mostanihoz hasonló jelenetek bizonyára nem fordulnak elő. Csupán rendőrségünk hiányos szervezete volt oka, hogy a zavargások ily nagy mervet ölthettek, mivel előleges tudomást szerezni nem volt képes a rendőrség a csöcselék mozgalmáról, elannyira, hogy azok hallatlan vakmerőséggel kényelmesen kirabolhattak több boltot néhány lépésnyire a rend-

őrségi épülettől! — Lám, a bécsiek korán neszét vették a készülő bajnak s nem hagytak a zavargóknak időt a sorakozásra; alig egy negyed óra alatt szétverték őket. De a mi Mihaszna Andrásaink ugyancsak későn állottak elő, hogy: rőndnek muszáj lenni.

Igaz ugyan: míg a társadalom tökéletesen meg nem tisztul az olyan tekerő söpredéktől, addig folyton fogunk egyszer-máskor előfordulni ilyen utcaforradalmak; de mihelyt jól szervezett modern rendőrséggel bírnak, mindjárt oly könnyű lesz e forradalmazókat lefűlelni, mint a bécsieknek.

— Z.

Királyi kegyelem. Az uralkodó ház családi eseménye, mely nemsokára bekövetkezik, alkalmul szolgál majd királyunknak arra, hogy legszebb jogát, a megkegyelmezés jogát nagyobb mértékben gyakorolja. Magyarország helyettes koronagyűlése már föl is szőlította az alatta álló ügyészségeket, hogy terjesszék eléje ama bűnösök neveit, kik a királyi kegyelmére érdemet szereztek. Az erre vonatkozólag kiadott körrendelet a következő: A budapesti kir. főügyésztől. 7059/883. Körrendelet. Egy még csak várt örömdetes esemény alkalmából valószínűleg nagyobb mérvű megkegyelmezések fogván bekövetkezni, eleve felhívom a királyi ügyész urat, hogy a hatósága alatt álló ügyészi és járásbíró-sági fogházakban letartóztatott s jogerősen elítélt foglyok, illetőleg rabok között azokat, a kiket az alább olvasható feltételeknek megfelelően kegyelemre méltóknak tart, rovatos kimutatásba vegye s azon kimuta-

tást javaslatként hozzám mielőbb tejjesse fel. Ajánlatok: a) a kik a törvényszéget vétkes gondatlanságból követték el s megelőzőleg még büntett miatt fenytve nem voltak; b) büntettesek, olyanok, a kik nyomozásból inség vagy pedig a szenvedélyek kitörése által ösztönözve követték el büntetendő cselekményt és nem bűnbe visszaesők; a büntettesekre nézve az is megkívántatik a fentebbi feltételeken kívül, hogy szabadságvesztés büntetésük jelentékeny részét kitöltötték légyen s hogy megkegyelmeztesük családjaikra nézve kíváncsnak mutatkozzék. c) Ajánlatok általában azok is, a kik politikai természetű vétség és büntett — királyi, királyi ház tagjai bántalmazása, sértése — miatt itéltettek el, de csak úgy, ha szabadlára helyeztetésük a közbékét nem veszélyezteteti. Az ajánlás az illetékes törvényszék, esetleg az illetékes járásbíró-ság meghallgatása után és lelkiismeretes megválasztás mellett eszközölendő. Az ajánlottak felterjesztése rovatos kimutatás alakjában teendő; a rovatok a fentebb körülírt feltételeknek megfelelőleg készítenők s még egy utolsó rovatl is ellátandók, a melybe a büntetésnek már eltöltött s még a f. év jul. 31-től számítva eltöltendő büntetési idő tartamát fogja beírni. Az egyenkint folyó számmal jelzett táblás kimutatáshoz csatolja végre az illetőnek értesítő jegyzékét s minden első, második, harmadik ítéletnek másolatát, hivatkozással a megfelelő folyó számmal. A bíróság által az ügyészi javaslatra tett észrevételeket tartalmazó jegyzőkönyvek szintén csatolandók lesznek s kíváncsnak, hogy az egyhangú elfogadás a rovatos kimutatásban jeleztessek. E munkátat egyelőre lehetőleg a nyilvánosság kizárásával, a közönség tudta nélkül fogantossittassék. Budapest, 1883. július 21-én Kozma Sándor s. k., kir. főügyész.

A „Székelyföld” tárczája.

A sehonnai.

— Beszély. —

Irta: Gödri Ferencz.
(Folytatás.)

De Szüzann neni nem nyughatott. Megcsipte már most Kölönte bácsit újra.

— No nézze csak édes urambátyám, hova előre tolja magát az az izé . . . az a frissen jött mérnök. Háttérbe szorít mindenkit!

Ühüm, ugy van.

— Hát még Elemér is csak ilyen barátot kapott Pesten?

— Ugy van. (Bánta is Kölönte bácsi, akármit mond neki az a vén satrantyu.)

— Én félek, urambátyám, hogy ez az izé nem lesz egyéb, mint egy — zsidó!

— Zsidó, zsidó.

— De miféle más náció is legyen? Azt sem tudja az ember, honnan jött, miért jött, csak itt van. S itt még tolatkodni mer, henczeg! . . . Oh, mert ez a Gábor bátyám is olyan gyámoltalan, befogad bárkit a házába! Ime, itt van egy jött-ment, egy sehonnai! Pfuj!

— Ühüm.

— De urambátyám! egy semmiházi, egy sehonnai! . . .

Nem folytathatták tovább Béla családjáról megkezdett értekezéseiket, mert épen az öreg Gábor ur közeledett feléjük szokott jámbor arczával, melynek vonásain azonban alig észrevehető titkolt bú nyomai látszottak mindig. Szüzann neni édesdeden mosolyogni kezdett s aztán beszélgettek, Isten tudja, miről, hanem persze eszébe sem jutott Szüzann neninek előállani azzal, hogy: édes Gábor ur, dobassa ki azt a — sehonnait.

Béla nem messze állván Kölönte bácsi és Szüzann nentől, mindent tisztán hallott. — — — Ő tehát nem egyéb, mint egy tolatkodó, egy jött-ment, sehonnai?!

Elemér kereste fel rögtön s félre hívta egy mellékszobába.

— Megbocsáss barátom, hogy kizavartalak a társaságból, de mulhatlanul szólnom kellett veled. Édes Elemér, én holnap az esti vonattal elutazom. El kell utaznom, meglehet, vissza a fővárosba, vagy — még magam sem tudom, merre, — de —

— Elutazni? Béla! nem értelek. Mit akarsz? Mi történt? Szólj világosabban.

— Kötelességem szólít, barátom. Csak azt tedd még meg értem, hogy készíttess elő

számomra egy kocsit, mely holnap az indóházig vigyen.

— Az lehetetlen, Béla! Te titkolsz valamit előttem. Valami bajod van, jól látom; hiszen sápadt vagy! Valld be rögtön, barátom, mi bánt?!

Vagy talán már nem bizol bennem? . . .

Béla hallgatott és mereven bámult maga elé. De Elemér nem hagyott neki békét, míg végre el nem mondott mindent.

— No hál Istennek, hogy csak ennyi az egész! — szólit megkönnyebbült Elemér a hallottak után. — S ezért akartál te azonnal elhagyni minket? Barátom, hiszen ez már vérben van annak a Zsigorásynának Pletykafészek az egész aszszony. Soha se vedd számba. Hisz én is csak egy tekerő vagyok előtte, ki az öregem vagyonát pusztítom, a helyett, hogy az ő Lálját vagy Málját venném nőül. Habaha! Felejtse el! . . .

S Elemér nevetett jóízűen és elkomorodott barátját is igyekezett fölvidítani. Pedig belől ő sem nevetett. Fájt nagyon, megalázva látnia barátját. Nem szánta volna e pillanatban az egész Zsigorásyfajt kihajigálni az ablakon. De hasztalan. Itt nem létezett más orvosság, mint a feledés. El kell feledni, akár sohse történt volna.

Azonban Béla szilárdul állott — azaz akart állani — elhatározása mellett. Ő holnap menni fog, elhagyja örökre Kishidast. —

Egy megmagyarázhatlan sejtelem, ugynevezett rossz előérzet kinozta. Valami úgy ösztönözte, valami folyton csak azt sugta fülébe, hogy siess, siess el innen! . . . el örökre! . . . minél távolabb, minél messzebb . . . hogy soha híradet se hallják itt többé . . . Bár soha se jöttél volna ide! . . . Feledj el mindent, mit itt láttál, hallottál, érezteél . . . el, el! . . . Fuss . . . szaladj . . . menekülj . . . te — sehonnai! . . .

S Béla futott, szaladott, menekült volna is szívesen, de — oh, de már „fogva” volt ő itt — későn jutott eszébe a menekülés . . .

Elemér hallani sem akart az elutazásról, s Béla — felindulása lecsendesedvén — engedett.

Egy nyelven vénasszony miatt elhagyni a legjobb barátot! . . . és egy anyagyal! . . .

Béla megígérte Elemérnek, hogy maradni fog.

(Folytatása következik.)

A nemzetközi határrendező bizottságból.

(A bizottság egy tagjától.)

Csik-Szereda, aug. 8-án.

(Folytatás.)

Innen tovább menve, a Muncselhegy aljágig gyalogoltunk vagy 3 jó órát s ott egy pihenőt tartottunk. Ajánlatba hoztam egyet falni, de csaknem levetettek, mert senki sem akarta étvágát elrontani, hiszen a szakács előre ment ebédet készíteni. Bogos intett, Csátó pedig — mert ő is elkísért — figyelmeztetett a távolságra s egyik egy kulacsot, másik pedig egy tarisznyát emelt le a nyeregkapából, s mi biz az öreg urak politizálása alatt suttomba' jól falatoztunk. Jó kedvvel ültünk nyeregbe s fellovagoltunk a Muncsel nyakán levő Beszán észtináig; s innen felbámultunk homlokára s annak kopasz tetejére oldalt vezető ösvényre. Forró napközben neki indultunk a hajmeresztő utnak, s midőn a tetőre felértünk, elénk tárult volna egy gyönyörű vidék panorámája, hanem nem volt időnk gyönyörködni, mert oly szédítő magasban voltunk a kopasz hegy oldalán, hogy mindenikünk felfelé nézett, szemével kapaszkodva a meredek hegy oldalába. Valóban nem kellett volna több, csak a ló egy hibás lépést tegyen, s kit e fátum ér, egy oly határszabályozó bizottság tagjává válik, honnan nincs többé visszatérés e vitatott földre. És én bámulom is, hogy valamelyik öreg ur le nem szédült; hanem már ekkor bele-törődtek volt hágón-lejtőn egyaránt küldetésüknek lelkesülni. Midőn beértünk a Muncsel tulsó nyakára, azt vettem mégis észre, hogy több sápadt ember van s jól esik sub tegmine fagi . . .

Átmentünk a Kis-Czibles alá, ennek baloldalán felkanyarodtunk a Nagy-Czibles nyakán a zöld domb alatt (Butka völgye) lévő határszéli őrházhoz, s midőn ezt megvizsgáltam, felboszantott a mérnök kézzel fogható tájékozatlansága, mely szerint az őrházakra oly tervet adott, hogy így készen látva attól tartottam, az egész épület kifordítja magát az ablakokon.

Itt az 1792-ki határleíráshoz képest van egy kis hiba, mi hátrányunkra constátaltatott is; csak azt nem értem én, hogyan foglalhattunk akkor, midőn a kérdéses terület mindig állami kezelés alatt állott? holott nem szokásunk az állam javait öregbiteni.

Cziblesen 3 óra tájt megebedeltünk (jól fogott a muncseli falatozás), azután pedig a főispán, Urziciánu, Bogos és én bejöttünk a Váliá száka völgyébe és estére Tölgyesbe értünk, míg a bizottság többi tagjai átmentek a Preluka urszuluj-ra, honnan másnap délre azok is Tölgyesbe vergődtek. A határ a Kristiosor (Kis-Kilincses) pataknak befolyásáig viz alá a Fekete-vízen, itt fel Kristiosor forrására, onnan át a Kristiosorhoz közelebb eső Czibles tetejére, onnan az élen le az őrházhoz, attól mindennütt az élt tartva, Pojana urszuluj mellett Vereskő vagy Kistenyős tetejére, onnan pedig a Preszeker patakon le, egészen annak a Bisztriczába való ömléséig.

Tölgyesen jól kipihenve magunkat, másnap estére felmentünk Borszékra s ott nagy ügygyel-bajjal magunkat elszállásolva, reggel találkoztunk Béli Gergely ő nmlgával, mint a bizottság elnökével, kinek lakásán megkezdettük a tanácskozást. Minket a besztzerce-naszódi határ nem érdekelt, de mégis ott voltunk, s elcsüggedve hallgattam végig Jonescu professori disszertációt, mert abból a sok szószórásból azt következtem, hogy soha sem lesz vége a határrendezésnek.

A midőn lejöttünk a megye határára, már t. i. másodszor csak papíroson, kénytelenek voltunk meggyőződni, hogy az 1792-ki leíráshoz képest Béliortól tekintve, a Czibles nyakára balra behajlottunk és így mintegy 230 holdnyi területet többet bírnak, mint tulajdonképen a mennyi megillet. Munkálatunk a tetteges birtokot nem érintvén, elismertük, hogy a határ azon Czibles tetején megy át, mely a moldvai Kristiosorhegységhez közelebb fekszik, s ezt azért fejezem ki így, mert nem tudtunk

megegyezni, hogy melyik a Czibles mare és melyik a Czibles micu. Innen a határ kölcsönös elismeréssel a tetteges birtok vonalán visz addig, míg a Preszeker patak a Bisztiosorába beleszakad, vagyis mindent a heggyén Preluka Ursuluj, Petrille Rosi (Vereskő) kis fenyős teteje nevű helyeken.

Estére a tárgyalást bevégezve, más napunkat a jegyzőkönyv szerkesztése foglalta el, mindazonáltal mégis lementünk Tölgyesbe, magunkat a tölgyesi urak vendégszeretete és azt követő puha ágyakban megedzeni a másnapi utra. A főispán elvált tőlünk Borszéken visszajött Gyergyó felé, megtekinteni a tekerőpataki szerencsétlenséget; őt követte Béliivel Jonescu is, s szerencse, mert talán most is valahol Fazscezen magyarázná a hegyek képződését és vizek eredetét.

27-én reggel Tölgyesből elindulva, Preszékáron át lementünk azon pontig, hol Péntekpatak beömlik a Bisztiosorába. Ez határt képezvén, hol moldvai, hol erdélyi földet érintve, felmentünk mellette egészen forrásáig, s minthogy itt is minden rendben volt, nem követtük a határvonalat, hanem a rövidebb utat választva a Bisztricza patakon le, este felé megérkeztünk Kösörükő-patakra. Kikerültük tehát a Turmatura Pentekulujt, Piesoru Fezetselt, Fezetselu káprát és az azalatt eredő Kösörükő-patakot s annak folyását a Békászvizig, melyek határt képeznek, noha . . .

A ki ismeri Kösörükő-patakot s annak a veszteg-kirendeltség körüli tájait, azt mondhatja, hogy itt lehetetlen hibát fel-fedezni. Pedig mégis van, mert valószínű, hogy körülbelül 1815—1818 táján a patak Moldva felé balra a hegy alá kanyarodott s onnan folyt be a Békás vizébe, míg most a két hegy közti egyenes vonalt tartva ömlik be a Békás vizébe. E két vonal közötti, mintegy 3 holdnyi tér tehát moldvai foglalás, s igényünket be is jelentettük a bizottságnál mindamellett is, hogy azóta már a ráépített moldvai házak jóformán megavasodtak. A moldvai két tag természetesen meghökkent, s meglehet, ez készítette az alább érintett iványosi abszurdumra.

(Folytatása következik.)

Füldői levél.

Borszék, 1883. augusztus 12.

(Vége.)

Mise végeztével megindult a menet két hatalmas nemzeti lobogó fődöze alatt és a szabadban kintiből felépült zenehangja mellett a negyed órányira fekvő erdei kuthoz. Itt Ferenczi Károly plebános mondott alkalmi szép imát, megkeresztelvén a kutat József főherczeg kutjának, mely attól kezdve nemcsak jó, de fenséges vizet is fog eresztetni a szomjuhozó népek számára. Ima után Oláh Antal marosvásárhelyi gymn. tanár kis termete emelkedett fel; az ő szája nyílt meg és az ő hangja tört ki kebléből oly erővel, oly csengőn, hogy a szellő suhogása is szájtátva állott meg bámulatában. Gyönyörű és gyönyörűen elmondott alkalmi beszéde annyira meglepte a közönséget, hogy annak legintelligensebb tagjai versenyre szaladtak hozzá, hogy vele kezét szorítsanak s elismerésöknek kifejezést adjanak; a hírlapok ittlévő tudósítói pedig imádkoztak a papnak a beszéd szövegéért. Szóval: a kis pap ma nagyobb volt egy fejjel, mint tegnap s hogy még nagyobb fog nőni, azt a benne rejlő magasra törő anyagból méltán következethetjük. Beszédét ezen lap olvasói számára magam is megkaparítottam s azt hiszem, hogy a mindenható szerkesztő nem fogja tőle megtagadni a nyomdafestéket. (Közölni fogjuk. Szerk.)

Ezen beszéd előtt és után a rögtönzött dalárda egy-egy darabot énekelt. Ugy látszik, a kiküldött bizottságnak sikerült a benn rekedt hangokat épen kiánni, mivel mindkét darabot, de különösen „Isten áld meg a magyart“ szép összhangzattal sikerült szelnek eresztene.

A „József“-kuttál elvégzett ceremóniát közös ebéd követte 112 terítéssel.

Ebéd alatt az első felköszöntőt Bartalis Ignác, a fürdőtársaság elnöke mondotta. Király ő felségére és uralkodó családjára; azután Dobránszky Péter országos képviselő olvasta fel azon táviratot, melyben a fürdőbirtokosság József főherczeg ő fenségét a mai kereszteleire meghívta s az erre kapott választ, felköszöntvén ő fenségét érdemei szerint a szeretet, ragaszkodás melege hangján. Volt ezeken kívül még számos talpraesett felköszöntés egyesekre, testületekre, melyekről csak József főherczeg és Kossuth Lajos nyertek táviratilag értesítést; a többiek közvetlen átrehették. Itt is, mint egybeült, nagy derűtséget okozott Kerekes Samu, a „Marosvidék“ szerkesztője, az ő szokásos rimés és szellemes felköszöntőivel.

Az ebéd alatt feltűnő volt, hogy abban csupa magyarok vettek részt; pedig bizony az itteni vizek más nyelvű honfitársainknak is úgy lefutnak a torkán, mint nekünk és úgy líkergetik a nyavalyát belőlük, mint belőlünk; József főherczeg ő fensége pedig őket is ép úgy ezen haza polgárainak tartja, mint minket s azért az ő tiszteletére rendezett közebéden ép úgy részt vehettek volna, mint mi és egy kiálthatták volna a „hoch“-ot és „szetreászke“-t mint mi az „éljen“-t; mert hát a jó Isten úgy sem a nyelvek szerint ítéli meg a szíveket, hanem a szívek szerint a nyelveket. Vagy tán nekik más az uralkodó családjuk?!

A három órakorig tartó ebédet két órai pihenő követte, ekkor aztán következett a borszéki iskola „Blaha Lujza“ alapja javára rendezett hangverseny műsorának kivitele. A közreműködők voltak: a helybeli zenekar egy nyitányt, Urmánczy Ilona kisasszony zongorajátékkal, Moldován Gergely ur felolvasással, Blancfort Matild k. a. hárfát, Dezső Gyula hegedűjátékkal és Blaha Lujza népdalok éneklésével. Farkas uram a nyitányt kifogástalanul cselekedte meg; Urmánczy kisasszony elég gracióz és kellő jártassággal tapogatózott a zongora billentyűin; Dezső Gyula 3 népdalt rángatott ki hegedűjéből; különösen azt, hogy: „Gondolj-e rám kis galambom valaha“, olyan pompásan kihuzta, hogy számot tett volna akármelyik füstös familia hegedűn felnőtt ivadékának. Blancfort Matild kisasszony 4 darabot hárfázott meg; de mindenik között legjobb volt „A falu rossza“. Ezért bele is vertünk a tenyerünkbe, de félek, hogy a kisasszony vesztére; mert ő romániai polgárnő lévén, még hazatérőnek fogják kikiáltani, ha védszárnyai alá nem veszi a mnszka. Moldován ur a melegnek hatásáról értekezett allegorikus kifejezésekkel és humorral. Tőle tudtuk meg, hogy egy bundánál két bunda melegebb, valamint azt is, hogy a meleg a melegnek melege, a hideg pedig a melegnek hidege stb. Alkalomszerű volt a befejezés, t. i. a részvét melege, mely Borszéken Blaha Lujza alapnéven ismeretes.

Mindeniket hatalmasan megtapsoltuk, megéljenzetük, ujrátattuk — csak hogy épen fel nem faltuk.

Hanem aztán, hogy Lujza asszony mit csinált? Hát e . . . é, nem: é . . . e, nem is: i . . . é, igen, igen: iénekelt. Elfújta, hogy: „Kék nefelejtis virágzik a viz tükren“, „A szomszédban faragnak az ácsok“, „Akármit beszél a világ“, „Mikor engem visznek a temetőbe“, „Kék virágot virágzik a temető“ és „Búza között megyen a barna lány“. A zsufolásig megtelt nagyteremben voltunk cirka három-négyszázan s mégis, midőn Lujza asszony neki eresztette hangját, oly csend volt, hogy tőle tíz lépésre lehetett hallani, a mint „angyalzive az akkordot nótájához veri“; azt pedig tisztán lehetett látni, hogy Farkas Sándor uram vonója a levegőben bámulatában megakadt s szája úgy maradt, mint egy süttökemence kormos száda. Láttuk, hallottuk s a mit szívünk akkor érzett, azt kívánjuk neki is az élet útjára: égbe ragadó gyönyörűséget mind halálig.

A közönség olyan taps-, éljen- és dörgeklázban volt, hogy a végén Farkas vonójának kellett eret vágni rajtuk a Rákóczi-

nóta elhzásásával, különben tán még most is ott láz-onganánk.

A hangverseny tiszta jövedelme közel 300 frt, mely a már említett alapra fordítatik. Ezt lehet aztán haszonélvezetnek mondani. A hangversenyt reggelig tartó táncz követte.

Pszt!

A bécsi villamossági kiállítás.

Azon vívmányok közül, melyeket az exakt tudományok az utóbbi pár évtizedben felmutattak, legbámulatosabbak azon eredmények, melyeket a villamosság által értek el. Nincs az iparnak, a közlekedésnek, a háztartásnak olyan ága, melyben a villamosság folyton nagyobb tért ne hódítana magának.

Minden év, sőt minden hónap hoz e téren valami meglepőt, valamit újat!

Minduntalan olvashatunk új találmányokról, vagy az eddigieknek tökéletesebbé, gyakorlatiasabbá tételéről. Ezt bizonyítja az, hogy az 1881. óta eltelt rövid időköz alatt ez már az ötödik villamossági kiállítás, melyek közül mindeniken lehetett észlelni e tudományágnak rohamos haladását.

Első volt 1881-ben — a mint olvasóink tudják — a párisi, ezt követte rövid időközben a második Londonban, a harmadik Münchenben, a negyedik Königsbergben s e hó 16-án nyitotta meg Rudolf főherczeg ő Fensége nagyszabásu beszéddel a bécsi villamossági kiállítást.

Nem kétkedünk, hogy ez utóbbi kiállítás is bizonyítani fogja az elektro technika fejlődését, s az erő-átvitel, villamos világítás körül valószínűleg nagyszerű eredményeket fog felmutatni.

Kiállítási helyiségül szolgál az 1873-ki világkiállítás óta épen hagyott práterbeli „Rotunda“. Ezen épület, a mely összesen négyszög méternyi területet foglal magában, 24, 48 és 66 méter magasságban fekvő karzataival e czélra minden eddigiek közt a legalkalmasabb.

Hogy mi minden nagyszerű dolgot lehet ottan látni, arról legjobban felvilágosít a 18 csoportban összeállított következő berendezés:

I. Magneto elektromos és dynamo elektromos gépek.

II. Gálván-féle elemek. Villamos telepek. Gyűjtő készülékek. Hővillamossági elemek.

III. Tudományos készülékek, elektro technikai mérő-eszközök.

IV. Telegraphia.

V. Telephonia.

VI. Villamos világítás.

VII. Villamos erő-átvitel.

VIII. Kabelek, drótok, vezetések.

IX. A villamosság alkalmazása a vegyészeten, fémolvasztásban és gálvánképelemben.

X. A villamosság alkalmazása a hadászatban.

XI. A villamosság alkalmazása a vasutaknál.

XII. A villamosság alkalmazása a hajózásban, a bányászatban és a mezőgazdaságban.

XIII. A villamosság alkalmazása a gyógyászatban.

XIV. Jelző készülékek, villamos órák. A villamosság alkalmazása az időjárás-tanban, a csillagászatban és geodaeiasztanban.

XV. Különböző készülékek és eszközök.

XVI. A villamosság alkalmazása a házi életben, a műipar tárgyainál, a disztiményes berendezéseknél.

XVII. A gépészet alkalmazása az elektro technikában; gőzkazánok, gőzgépek, gázgépek, hydraulikus motorok.

XVIII. Történelmi gyűjtemények, taneszközök, szakirodalom.

A kiállítás külön belépti díj mellett naponként kétszer látogatható: 10 órától 1,6 óráig és 7 órától éjjeli 11-ig. Belépti díj hétköznapokon 40 kr, vasárnapokon 50 kr.

(s.)

Mindenféle.

— Csik-Szeredában f. hó 17-én ő Fensége születésnapja alkalmából ünnepélyes istentisztelet tartottat, melyet a tisztikar által rendezett kedélyes ebéd és éjbe benyúló táncmulatság követett.

— **Ö Felsége születésünnepe Kovásznán.** Ritkán van alkalmunk a haza és uralkodóház iránti legmagyarabb érzelmeinknek külsőségeken kifejezést adni. Egyszerűek vagyunk; szerény anyagi viszonyaink nem engedik, hogy tulságos fény által tüntessük ki hazánk és királyunk iránti hódolatteljes tiszteletünket. — Kovászna községe szerényen, de őszinte örömmel ünnepelte felséges Urunk születésnapját. Az egyesek által tett csinos világítás által községünk egész ünnepélyes színezetet öltött. A fürdői zene „Szálljon áldás rád az égből” és „Rákóczi-induló”-val járta be a nevezetesebb utcákat. A helyi- és közeli összecsoporsult tömeg egy egészszébe olvadva, igazán imponáló menetet képezett. A helybeli kir. járásbíró előtt levett kalappal énekelt a tömeg, hazafias érzelmeitől áthatva, egy pár hazafias dalt, a zene szintén játszott; általában igen élénk mozgalmak voltak. „Éljen a hon”, „Éljen a király” felkiáltások egymást érték. Fél 11 órakor oszlott szét a tömeg. — A következő napon a ref. templomban az összes tisztviselői kar ünnepélyes megjelenése mellett istentisztelet tartott. Ince György helybeli ref. lelkész mély érzéssel mondotta al általa írt emelkedett hangú alkalmi beszédét. — A Hollaky Attila járási szolgabíró által rendezett diszebeben részt vett az összes tisztviselői kar, továbbá több intelligens földbirtokos. A pompás ebéd, melyet az „Ujvilág” derék vendéglőse állított ki, lelkes felköszöntők mondatk. Hollaky Attila ö Felségére, a királyra, Dobay János járásbíró a felségess Asszonyra, a királyné, Gödör Ferencz aljárásbíró a trónörökösre és fenséges családijára, Deák Domokos földbirtokos a haza és király közti viszonyra emelt poharat. A szellemes és emelkedett hangú köszöntőket zajos éljenzések és tarackdurrogások követték. — a.

— **Kossuth-ünnepély Kézdi-Vásárhelyt.** Kossuth Lajosnak, idegen földön lévő nagy hazánkfiaának nevenapja alkalmából szombaton f. hó 25-én este 7 órakor Kézdi-Vásárhelyt a Nagy Lázár-féle vendéglőben Fejér Ferencznel diszebebebe lesz, melyre pártkülönség nélkül minden igaz szívű hazafi tisztelettel meghívatik. Egy teríték ára 80 kr. A rendezőség.

— **Báro Beck** cs. kir. altábornagy, vezérkari főnök, f. hó 19-én Kézdi-Vásárhelyen keresztül Sósmezőre utazott, hogy a határvédműveket megvizsgálja. Folyó hó 21-én visszatért Kézdi-Vásárhelyre s még ugyanazon napon Brassóba indult, honnan a temesi és törösvári szorosokhoz fog kirándulni az erődítmények megvizsgálására. Dilettans politikusaink a gyakori határszéli vizsgálatokkal rémesebbnél rémesebb háború-híreket hoznak kapcsolatba. A vérmesebb politikusok szerint rövid idő alatt „patákként fog omolni az oláh és magyar vér”, míg a higgadtabbak aggodalmasan jegyzik meg, hogy „ebből mégis csak lesz valami”.

— **Kézdi-Vásárhelyt** az ideiglenes tűzrendészeti szabályzat még 1881. május 20-án megerősítve, életbe lépett. E tekintetben ez ideig hiába vártuk azon intézkedések fogadtatását, melyeket a §§-ok előírnak. De jelenleg a naponként uralgó nagy szelek mulhatatlanul igénylik, hogy a rendőrkapitány urat felhívjuk a 3., 4., 6., 10. és 11. §§-ok pontos betartására. A városkapitány urnak ismert erélye, a tűzoltóság rendezése körül kifejtett fényes buzgalma meggyőző arról, hogy felhívásunk nem fog a rendőrségi épület falai közt elhangzani, hanem végre tettekben is fog nyilvánulni. Tehát előre! ne csak igérjen, hanem tegyen is valamit, mert nagy hanggal csak a ludak tudnak megvédeni Rómát, de egy tűzveszély esetén a kapitány ur nehezen tudná megvédeni mind magát, mind K.-Vásárhelyt. I.

— **A k.-vásárhelyi asztalos ipartársulat diszoklevele** gr. Zichy Jenő urnak disztaggá történt megválasztásáról már elkészült és a napokban el is fog küldetni. A diszoklevél elég csinosan van kiállítva. A felirat szövege a következő: Mtgos. gr. Zichy Jenő urnak, Budapest. Méltóságodat a hazai ipar fejlesztése körül szerzett érdemei elismerésül a k.-vásárhelyi asztalos ipartársulat

1883. jul. 1-én tartott gyűlésében egyhangulag disztaggá választotta. K.-Vásárhely, 1883. jul. 16. Rác András s. k., társ. elnök. Mihályfalvi Károly s. k., társ. jegyző. Molnár Dénes rendőrkapitány, mint társ. inspektor.

— **Szélhámos színész.** Ezelőtt néhány héttel megjelent Kovásznán Kovács Jenő színész és a Váradi-féle társulat megbízottjaként adván ki magát, bérletet csinált és az előlegeket felszedte s azonfelül egyesektől tetemes pénzmenyiségeket kért kölcsön az utazási költségek fedezésére. Nem sokára megjelent harmadmagával s megkezdte előadásait. A közönséget azzal ámitotta, hogy a társaság többi része is nem sokára meg fog érkezni. A közönség türt és várt, hanem a társulat hetek mulva sem érkezett meg. A minden kritikán alul álló „előleges előadások” végre kimerítették a közönség türelmét, a hitelezők türelmetlenül kezdtek s ekkor a színigazgató úgy segített magán, hogy egy szép holdvilágos éjszakán — eltűnt, s hogy futása könnyebb legyen, ott hagyott szinpadot és diszketet a megszorodott keblű hitelezők vigasztalására.

— **Kovácsnáról** írják lapunknak, hogy ott a medvék rendkívül elszaporodtak. Nem csak a marha-állományban okoznak rendkívüli károkat, hanem bejönnek a faluba is. Így a napokban egy nagy maczkó kullogott a falu szélén elterülő kertekben. A hajtóvadást al van rendezel.

— **A gergyószentmiklósi „Vörös kereszt egyesület”** által a gergyótekerőpataki tűzkárosultak javára szini előadással egybekötött tánczestély 408 frt 28 kr jövedelmet hozott, melyből kiadás volt 48 frt 82 kr; marad tehát a szerencsétlenek számára 359 frt 46 kr.

— **A csikszeredai takarékpénztár részvénytársaság** 1883. jul. havi forgalmi kimutatása. Bevétel: pénztári maradvány 5444 frt 96 kr, részvénytőkéből 1622 frt 50 kr, betétből (34 tétel) 7450 frt 45 kr, betéti könyvből 1 frt 20 kr, alapítási díjból 113 frt, felvett kölcsönből 3000 frt, visszafizetett váltókból 750 frt, kamatból 260 frt 57 kr, illetékből 130 frt 31 kr, különfélekből 30 kr; összesen 18773 frt 29 kr. Kiadás: betétre (5 tétel) 350 frt 21 kr, kamatra 8 kr, váltóra 7872 frt, kötvényre 2000 frt, visszaváltó-beváltásra 1700 frt, kölcsönfedezetre 3000 frt alapítási költségekre 320 frt 64 kr, előre fizetett kamatra 45 frt, hivatalnokok fizetésére 65 frt 49 kr, adóra 5 frt 62 kr, üzleti költségekre 33 frt 42 kr, heti biztos napdjaira 16 frt, pénztári maradvány 1883. jul. 31-én 3964 frt 83 kr; összesen 18773 frt 29 kr. Csik-Szeredán, 1883. július 31-én. Sprencz György, könyvelő.

177.—1883.
Gazdas. Egyes.

A csikmegyei Gazdasági Egyesület által Gyó-Szent-Miklóson, 1883. év október 7-től október 14-ig rendezendő második gazdasági állapot, termény- és ipar-kiállítás

t e r v e z e t e .
(Folytatás.)

II. TERMÉNYKIÁLLÍTÁS.
I. Csoport: Gabnafélék. Buza, rozs, árpa, zab, törökbuza stb. Minden nem- és fajból legkevesebb 5—5 liter szem és — a mennyire lehetséges — 10—15 darab kalász (fej), illetőleg cső állítandó ki. — A magvak megfelelő nagyságu vászon-zacsokban, a kalászok és csövek kötegekben.
II. Csoport: Takarmánymagvak, gyök- és gumós növények. Lóher, luczerna, búkköny, baltaeczin, takarmányrépa és pityóka. Takarmánymagvakból legkevesebb 1—1 liter, pityókafajokból 5—5 liter és repafajokból 5—5 db gyök állítandó ki, megfelelő nagyságu zsákokban.
III. Csoport: Fonal-, olaj- és kereskedelmi növények, mint: kender, len, mák, napraforgó, tök, komló, dohány stb. — A kender- és lenekből legkevesebb 5—5 liter mag és 1—1 kéve áztatlan; egyebekből 1—1 liter mag s néhány szál, tö, csomag, illetőleg drb növény.
IV. Csoport: Konyha-kerti növények, mint: murek, petrezselyem, cselel, pásztinák, paprika, káposzta-félék, hagymák (koszorúban), ugorkák, hüvelyesek és mindenféle kerti veteménymagvak. A zöldség-félék mindenikéből legkevesebb 5—5 drb állítandó ki; hüvelyesekből 1—2 liter; veteménymagvakból 2—3 deciliter; — mégpedig ez utóbbiak lehetőleg üvegcsekben.

V. Csoport: Gyümölcsök. Mindennemű almák, körték, szilvák stb. friss, szárított, aszalt s befőzött állapotban. Friss körte- és almából fajonként legkevesebb 5—5 drb, szilvából 1—1 liter fogadtatik el. Kíváncs, hogy a gyümölcsöknek úgy a vidéki, mint pomológiai elnevezése lehetőleg megjegyezve legyen.

Ezen osztály jutalmazására következő díjak tűzettek ki:

- a) Gabonaművekre 6 drb 10 frankos arany és 10 drb 1 frtos tallér.
 - b) Takarmány-magvak-, gyök- és gumós növényekre 6 drb 10 frankos arany és 10 drb 1 frtos tallér.
 - c) Fonal-növényekre 6 drb 10 frankos arany és 10 drb 1 frtos tallér.
 - d) Konyha-kerti növények és magvakra 6 drb 10 frankos arany és 10 drb 1 frtos tallér.
 - e) Gyümölcsökre 6 drb 10 frankos arany és 10 drb 1 frtos tallér.
- Összesen: 30 drb 10 frankos arany és 50 drb 1 frtos tallér.
- Ezen kívül mindenik csoport érdemesebb terményei „Dicsőre oklevelek”-kel fognak kitüntetett.

III. IPARKIÁLLÍTÁS.

I. Csoport: Gazdasági eszközök. Cséplő-, arató-, vető-, rostáló-, répa-vágó-stb. gépek; egész-vágás, fél-vágás és lószekerek; ekék, boronák, hengerek s egyéb fogatos gazdas. eszközök; továbbá: mindennemű mezőgazdasági, kertészeti, kézi eszközök és mérészeti szerek.

II. Csoport: Szöveszeti nyers anyagok és készítmények, mint: kender- és len-szálak, törve és tilólva, lélhelve és gerebenezve; mindennemű kender- és lenvásznak, gyapjak és gyapjuszövetek. Ezen csoportban kiállított tárgyak közül csakjázok jutalmaztatnak, melyek a kiállítónak saját termelése, vagy készítményei.

Gépgyárosok és raktárosok által kiállított gépek és eszközök csak dicsőre oklevele számíthatnak.

Díjak: „Dicsőre oklevelek”-en kívül 20 drb 10 frankos arany és 50 drb 1 frtos tallér.

(Vége köv.)

Nyilvános számadás

a „madéfalvi székely vértanuk emlékoszlopa” javára f. hó 4-én a csikszögödi földön rendezett nyári táncmulatság jövedelméről.

- 1. Belépti jegyekből a bevétel volt összesen 96 frt — kr.
 - 2. Ezzel szemben kiadás 82 frt — kr.
 - 3. Marad tehát tiszta jövedelem 14 frt — kr.
 - 4. Ezen összeghez járul felül-fizetés 43 frt 30 kr.
- Összesen 57 frt 30 kr.

és egy drb cs. kir. arany.
A rendező bizottság kijelentett és közöztetett határozata folytán ezen összeg a hirdett jótékony cél és a gyó-tekerőpataki tűzkárosultak között egyenlő arányban lett volna megosztandó; mivel azonban az igen tisztelt felülfizetés közl sokan határozottan kijelentették, hogy adományait mely célra kívánják fordíttatni, ezen kijelentések figyelembe vételével az arány a következőképen módosul:

A gyó-tekerőpataki tűzkárosultak részére jut:

- a) a 14 frt tiszta jövedelem fele 7 frt — kr.
 - b) az e célra szánt felülfizetés 2 frt — kr.
 - c) a 27 frt 30 kr és 1 db cs. kir. ar. közös felülfizetésnek a fele 13 frt 65 kr.
- Összesen 22 frt 65 kr.

és 1/2 drb arany.

A „madéfalvi székely vértanuk emlékoszlopa” tőkéjének gyarapítására jut:

- a) a 14 frt tiszta jövedelem fele 7 frt — kr.
- b) az e célra szánt felülfizetés 14 frt — kr.
- c) a 27 frt 30 kr és 1 drb cs. kir. arany közös felülfizetés fele 13 frt 65 kr.

Összesen 34 frt 65 kr.

és 1/2 drb arany.

Miután az 1 drb cs. kir. arany 5 frt értékben számíttatott, az ebből várható csekély nyereség is akként juttatott a tűzkárosultak javára, hogy az őket illető jutalékból a 1/2 arany 2 frt 50 krnyi értéke bevonatott és csatoltatott az emlékoszlop tőkéjéhez. Ennélfogva a gyó-tekerőpataki tűzkárosultaknak tiszteletes Avéd István odaváló plebános ur kezéhez elküldetett „postavevény” szerint: 20 frt 15 kr és 1 drb cs. kir. arany. Az emlékoszlop tőkéjének gyarapítására maradt: 37 frt 15 kr; ehhez járul azon 8 frtnyi összeg, melyet f. évi márczius hó 26-án a megyeház nagytermében ugyan e célra rendezett bál alkalmából felülfizetésüképen Dr. Betegh Antal urtól, mint az akkori r. bizottság pénztárnokától, átvettünk.

Felülfizettek:

A gyó-tekerőpataki tűzkárosultak javára: Gál Endre ügyvéd ur 1 frt, Székely Dénes m. kir. államépítészeti mérnök ur 1 frt, összesen 2 frt.

A madéfalvi emlékoszlop javára: egy hangulatos levél kíséretében Dr. Dobránszky Péter országgyűlési képviselő, budapesti tud. és műegyetemi tanár ur 5 frt, Ferenczy Ignác ur Kolozsvárról 5 frt, Lázár Ádám ur Borszékéről 2 frt, Ferenczy István ur 1 forint, Bajkó Péter m. kir. honv. főhadnagy ur Nagy-Szebenből 1 frt, összesen 14 frt.

Mindkét jótékony cél javára egyenlő arányban: Endes Ida ö nagysága 4 frt és 1 drb cs. kir. arany, özv. Péterffy Józsefné 1 frt, Nagy Sándor ügyvéd ur 3 frt, Sántha Lajos orsz. gy. képviselő ur 2 frt, Scharp Henrik gyógyszerész ur 2 frt, özv. Rózsa Györgyné 2 frt, ifj. Tiltscher Ede ur 1 frt 30 kr, Kedves Tamás ur 1 frt, Nagy Ferencz ur 1 frt, Gál József kereskedő ur 80 kr, Csödő István ügyvéd ur 50 kr, Hochschild Lajos ur 40 kr és Kriesa Konrád ur 30 krajczárt.

Midőn a r. bizottság a nemeslelkű adakozóknak e helyen is forró köszönetet mond, nem mulaszthatja el a helybeli nyomda vezetőjének, Szabó Lajos urnak is elismerését és köszönetét kifejezni azért, hogy a szükséges nyomtatványokat gyorsan, pontosan, diszesen és jutányos áron szíves volt kiállítani.

Csik-Szeredán, 1883. évi aug. hó 12.
A rendező bizottság nevében:

Györffy Gyula, r. b. elnök. Szántó József, r. b. pénztárnok.

Füldövendégek névjegyzéke.

Tusnád.
VIII. közlemény.

D. Marojuu kereskedő, Bukarest. Buxbaum S. Iamou kereskedő, Szeged. Szél Ákos ügyvéd, Makó. Dr. Borotvács Dezső orvos, Makó. Faragó László kir. aljárásbíró, Makó. Szabó Albert kir. körjegyző, Udvarhely. Szabadkai Rezső kir. főmesternő, Udvarhely. St. Jakscs de Kaisersweh magányzó, Budapest. Földváry Ödön birtokos, Gál-falva. Pataky László birtokos, Sáros. Vajna Ignác birtokos, Martonfalva. Imecs János birtokos, Al-Torja. Pethő István ügyvéd, K.-Vásárhely. Gidófalvy László k. becsőbiztos, S.-Szentgyörgy. Gidófalvy Benedek joggyakornok, S.-Szentgyörgy. Gregus János bányaigazgató, Köpecz. Dr. Otobán Nándor orvos, Brassó. Cseh Lajos ny. min. tanácsos, Kolozsvár. Szöcs Márton kir. ügyész, Csik-Szereda. Anetta Hirsch kereskedő, Brailla. Künle József ügyvéd, S.-Szentgyörgy. Steinacker Ödön képviselő, Budapest. Taub Dávid magányzó, Kolozsvár. Arnstein D. bankár, Bazan. Reissner Józsefné bérő, B.-Gyula. C. N. Marinescu magányzó, Calarat. P. Lambeinidi magányzó, Calarat. Th. Cheansoglu magányzó, Calarat. Stamote Steiomo magányzó, Tirovesti. Pr. A. Meisdotu magányzó, Preznu. Toato Ferencz, S.-Szentgyörgy. Königes János kereskedő, Brassó. Gajzagó Ferencz képviselő, Budapest. Th. Markus kereskedő, Calarat. J. Isvoránu birtokos, Bukarest. Th. Zeidner magányzó, Bukarest. H. Mihailescu magányzó, Galacz. G. Ilaette magányzó, Fokán. Gaspari Frigyes magányzó, Medgyes. Gaspari József magányzó, Medgyes. Mihail György magányzó, Bukarest. L. Jeseonim magányzó, Bukarest. C. Zermann kereskedő, Brailla. Korbuly Géza birtokos, Kolozsvár. Sevasta Tradonyi birtokos, Plojest. Sia Baumbaum birtokos, Brassó. Diamandi Ciriatescu elnök, Buzeo. Maiescu J. kereskedő, Bukarest. Udvarnoky István k. telekkönyvezető, Brassó. Isaie Persican pap, Brassó. Iuliu Hiam magányzó, Fuged. Gr. Dimitrescu magányzó, Calarat. Demetrian magányzó, Bukarest. Heinrich Scherg magányzó, Brassó. Jordoczky Juon magányzó, Bukarest. Özv. Vaskó Ferencz, Brassó. B. Ronov birtokos, Buzeo. N. Dusojesi kereskedő, Brassó. C. Dynvasa kereskedő, Brailla. Összesen 1263.

Felölös szerkesztők:
T. Nagy Imre, Dr. Kádbó Ferencz, Ifj. Dobay János.
Kiadó tulajdonos: Szabó Albert.

